

Statens vegvesen

Se vedlagte høringsliste
0030 OSLO

Behandlende enhet:
Vegdirektoratet

Saksbehandler/innvalgsnr:
Ellen Sirevåg - 22073857

Vår referanse:
2010/175659-003

Deres referanse:

Vår dato:
25.03.2011

Forslag til endring i forskrift om forbud mot førers bruk av håndholdt mobiltelefon under kjøring med motorvogn

Vedlagt følger utkast til endring i forskrift 17. desember 1999 nr. 1309 om forbud mot førers bruk av håndholdt mobiltelefon under kjøring med motorvogn.

På oppdrag fra Samferdselsdepartementet har Vegdirektoratet foretatt en gjennomgang av nyere forskning om risikoforholdene ved førers bruk av mobiltelefon i bil.

Samferdselsdepartementet har på bakgrunn av de forelagte resultatene og innspill fra Vegdirektoratet om behov for en tilpasning av forskriften til den teknologiske utviklingen, bedt Vegdirektoratet om å sende utkast til endring i forskrift 17. desember 1999 nr. 1309 om forbud mot førers bruk av håndholdt mobiltelefon under kjøring med motorvogn, på høring.

Forskrift om forbud mot førers bruk av håndholdt mobiltelefon under kjøring av motorvogn er hjemlet i Vegtrafikkloven § 23 b, som gir departementet myndighet til å gi nærmere bestemmelser om bruk av elektronisk utstyr i motorvogn som kan forstyrre føreren. Vegdirektoratet er kjent med at det i dag foreligger annet elektronisk utstyr som brukt under kjøring kan redusere trafikksikkerheten. Vi vil i den forbindelse presisere at Forskrift om forbud mot førers bruk av mobiltelefon under kjøring med motorvogn, er avgrenset til å ramme bruk av mobiltelefon under kjøring, ikke bruk av annet elektronisk utstyr. Vegdirektoratet ønsker først og fremst tilbakemelding på foreslått endring i denne forskriften, men vi er mottakelig for innspill på om hvorvidt og i hvilken grad bruk av annet elektronisk utstyr bør rammes av et eventuelt forbud.

Bakgrunn

Den gjeldende forskrift om forbud mot førers bruk av håndholdt mobiltelefon under kjøring med motorvogn (FOR 1999-12-17 nr. 1309) trådte i kraft 15. mars 2000. Forskriften er basert på forskning som viste at denne typen mobilbruk innebar en viss trafikksikkerhetsrisiko.

Postadresse
Statens vegvesen
Vegdirektoratet
Postboks 8142 Dep
0033 Oslo

Telefon: 02030
Telefaks: 22 07 37 68
firmapost@vegvesen.no
Org.nr: 971032081

Kontoradresse
Brynsengfare 6A
0667 OSLO

Fakturaadresse
Statens vegvesen
Regnskap
Båtsfjordveien 18
9815 VADSØ
Telefon: 78 94 15 50
Telefaks: 78 95 33 52

I Ot.prp. nr. 85 (1998-99) Om lov om endringer i vegtrafikklov 18. juni 1965 nr. 4, ble det blant annet vist til Transportøkonomisk Institutt (TØI) rapport 387/1998 «Betydningen av mobiltelefonbruk for ulykkesrisiko i trafikken»:

”Hovedkonklusjonen i rapporten er at mobiltelefonbruk under kjøring generelt medfører en viss økning i ulykkesrisiko, dvs. uavhengig av hvilken telefontype som benyttes. Undersøkelsen avdekker at omlag 20 persons-kadeulykker (eller ca. 0,23 pst.) i offisiell ulykkesstatistikk for personbil er forårsaket av mobiltelefonbruk. Undersøkelsen avdekker ikke forskjeller i ulykkesrisiko mellom bruk av håndholdte mobiltelefoner og mobiltelefoner generelt.

På bakgrunn av den økte ulykkesrisikoen ved bruk av mobiltelefon under kjøring, kombinert med den sterke økningen i antall mobiltelefoner, har Samferdselsdepartementet kommet til at bruk av håndholdt mobiltelefon under kjøring med motorvogn bør forbys. Et slikt forbud vil også ha en pedagogisk virkning, og understreker faren som er forbundet med slik mobiltelefonbruk. Departementet mener at et slikt forbud vil være viktig selv om det er et mindre antall ulykker som kan tilbakeføres direkte til mobiltelefonbruk, og som dermed vil unngås pga. forbudet.”

Behov for endring

Seksjon for trafikksikkerhet har kartlagt og gjennomgått forskning og studier som er gjort på hvordan bruk av mobiltelefon under kjøring påvirker oppmerksomhet, kjøreatferd og ulykkesrisiko siden forskriften trådte i kraft i 2000. Studier av forskjellene mellom bruk av håndholdt og håndfri mobiltelefon har også blitt gjennomført. Materialet er omfattende, under vises det til de viktigste funnene.

Mobiltelefon og kjøreprestasjoner

TØI har på oppdrag fra Norges forskningsråd gjennomført en litteraturstudie av forskning om mobiltelefoner og bilkjøring (Agathe Backer-Grøndahl 2008). Rapporten konkluderer med at nyere forskningslitteratur på mobiltelefonbruk i bil viser at bruken er forbundet med økt subjektiv arbeidsbelastning. Dette skyldes blant annet økte krav til oppmerksomhet. Mobilbruken har også effekt på en rekke kjøreatferdsvariabler, og kan føre til redusert reaksjonstid, redusert avstand til bilen foran og økt variasjon i fart. Funn tyder imidlertid på at læring kan moderere den negative effekten på kjøreatferd.

Elvik har i TØI Arbeidsdokument av 25.02.2010 gått gjennom en rekke studier fra USA, Canada, Norge, Australia og Spania. Mange av disse har sett på hvordan bruk av mobiltelefon under kjøring påvirker kjøreprestasjonene, som igjen kan ha innvirkning på ulykkesrisiko. Bruk av kjøresimulator er ofte brukt som metode. En meta-analyse av resultatene av 33 slike undersøkelser konkluderer med at bruk av mobiltelefon

1. øker reaksjonstiden med ca 0,25 sekunder
2. medfører en liten reduksjon i kursstabilitet, dvs litt mer sideveis bevegelser i kjørefeltet
3. medfører noe økning av avstanden til forankjørende og
4. medfører lavere fart

Punkt 3 og 4 viser at det skjer en mer eller mindre bevisst atferdstilpasning for å kompensere for redusert oppmerksomhet. De samme tendensene er funnet i andre studier. Resultatene tyder også på at sikkerhetsmarginen er mindre ved bruk av håndfri enn håndholdt mobiltelefon, og at atferdstilpasningen er størst ved bruk av håndholdt. Punkt 3 er imidlertid

ikke i samsvar med det Backer-Grøndahl fant i sin litteraturgjennomgang. Dette viser at studiene ikke alltid har samsvarende funn, og at sammenhengene ofte er svake.

Kognitiv distraksjon

I sin gjennomgang påpeker Backer-Grøndahl at også andre former for intern distraksjon i bilen har effekt på de samme kjøretøysvariablene som beskrives i avsnittet over. Mobiltelefonbruk ser imidlertid ut til å være forbundet med en noe høyere ulykkesrisiko. Distraksjonen som oppstår, og som utgjør den "ødeleggende" mekanismen, er først og fremst kognitiv. Det er selve det å ha en samtale, enten med passasjerer eller i telefon, som reduserer oppmerksomheten og øker ulykkesrisikoen. Backer-Grøndahl har også i liten grad funnet forskjeller mellom håndholdte og håndfrie telefoner når det gjelder kjørerelaterte variabler og mental arbeidsbelastning. Dette antas å ha sammenheng med at distraksjonen er kognitiv, og ikke motorisk.

Ulykkesrisiko

Studiene viser at det er vanskelig å gjøre gode undersøkelser av hvordan bruk av mobiltelefon påvirker selve ulykkesrisikoen. Dette skyldes at det er vanskelig å påvise bruk av mobiltelefon i ulykkesituasjoner, samt at årsaker til ulykker ofte er svært sammensatt. Man får dermed en rekke metodologiske utfordringer. Studiene viser likevel at bruk av mobiltelefon generelt eller konkret i forbindelse med ulykker gir en økning i generell ulykkesrisiko. Anslagene varierer, og det er ikke alle resultatene som er statistisk signifikante. Det er også tendenser til at risikoen ved å bruke mobiltelefon avtar jo mer erfaren brukeren blir. Backer-Grøndahl har i sin litteraturgjennomgang funnet at de som snakker ofte og mye, har høyere ulykkesrisiko enn de som snakker lite. En amerikansk studie viser at forbud mot bruk av mobiltelefon har større effekt på ulykkesreduksjon i tett befolkede områder enn i mer landlige strøk (Alexander G. Nikolaev m.fl 2010).

Når det gjelder ulykkesrisiko ved bruk av håndholdt mobiltelefon versus håndfri, har Elvik sett på 5 studier. I gjennomsnitt viser undersøkelsene en økning i risiko på 20 prosent med håndholdt mobiltelefon sammenlignet med håndfri. Økningen er ikke statistisk signifikant. Studiene Backer-Grøndahl har gjennomgått, viser at det i liten grad er funnet forskjeller mellom håndholdt og håndfri telefon når det gjelder ulykkesrisiko.

Forbud og virkning

Dersom bruk av mobiltelefon i bil medfører økt ulykkesrisiko, kunne man anta at et forbud ville føre til færre ulykker totalt sett. Her foreligger det dessverre få undersøkelser. Elvik konkluderer imidlertid med at forbudet i Norge kan ha hatt en liten virkning på ulykkene, og at det kan ha bidratt til å begrense en vekst i bruk av mobiltelefon i bil som ellers kunne ha skjedd. En nyere studie fra USA har imidlertid ikke funnet noen reduksjoner i ulykker og trafikkuhell etter at forbudet mot bruk av håndholdt mobiltelefon i bil trådte i kraft (Highway Loss Data Institute 2010). Undersøkelsen har sammenlignet forsikringsutbetalinger i fire amerikanske jurisdiksjoner før og etter forbudet, og igjen sammenlignet tallene med nærliggende jurisdiksjoner uten forbud. Det vises til at resultatet kan skyldes at bilistene har byttet til håndfri mobiltelefon. I så fall vil ikke antall ulykker reduseres fordi risikoen ved bruk av håndholdt og håndfri mobiltelefon er omtrent den samme.

Konklusjoner - risikoforhold

Forskriften fra 1999 om forbud mot bruk av håndholdt mobiltelefon i bil var basert på forskning som viste at denne typen mobilbruk innebar en viss trafikksikkerhetsrisiko. Nyere forskning støtter denne konklusjonen. Det er ingen tvil om at bruk av mobiltelefon i bil

påvirker oppmerksomheten, den kognitive belastningen og kjøreatferd. Usikkerheten er imidlertid knyttet til *i hvor stor grad* det påvirker, og *i hvilken grad* det har innvirkning på ulykkesrisikoen.

Trafikksikkerhetsarbeidet i Norge består av en rekke ulike tiltak, og det er ikke alltid at det enkelte tiltak isolert har noen målbar effekt. Likevel kan tiltaket være viktig totalt sett, i en større sammenheng. Vegdirektoratet mener at forbudet mot bruk av håndholdt mobiltelefon i bil er et slikt tiltak, og at det derfor bør opprettholdes.

Forbudet mot bruk av håndholdt mobiltelefon i bil skulle også ha en pedagogisk virkning, og understreke faren som er forbundet med slik mobiltelefonbruk, jf. forarbeidene til ny § 23b i Vegtrafikkloven. En eventuell oppheving av forbudet vil kunne signalisere at myndighetene og fagmiljøet ikke lengre anser bruk av mobiltelefon i bil som farlig, noe som igjen kan føre til en uønsket økning av mobiltelefonbruken. Dette styrker konklusjonen om å opprettholde dagens forbud.

Gjeldende og ny forskrift

Forskriftens § 1 regulerer bruken av mobiltelefon i bil. Det kreves blant annet at mobiltelefonen skal være plassert i en fastmontert holder, med mindre den er en integrert del av bilen. Svært mange mobiltelefoner er i dag utstyrt med en funksjonen Bluetooth (Blåtann). Denne gjør det mulig å bruke trådløs håndfri. De trådløse hodesettene festes til øret, og har knapper for å starte og avslutte samtaler, samt justere volum. Mange nye biler har også en trådløst høytalende håndfriløsning innebygget.

Vegdirektoratet mener at denne typen løsninger for bruk av mobiltelefon også bør tillates i bil, på lik linje med mobiltelefoner fastmontert i holder. Bruk av trådløse hodesett medfører ikke noen vesentlig forskjell i motorisk belastning på fører enn bruk av mobiltelefon i fastmontert holder. Det er også grunn til å tro svært mange allerede anser denne løsningen om lovlig, og benytter den for mobiltelefonsamtaler i bil. Endringen av regelverket vil derfor også være i tråd med den generelle rettsoppfatningen.

Vegdirektoratet har også vurdert om hvorvidt forskriften bør tillate håndfri mobiltelefon med tråd når mobiltelefonen ikke er fastmontert. En løsning med headset med ledning til mobiltelefon og knapper på selve ledningen for å starte og avslutte samtaler, vil da bli tillatt. Det er ikke funnet forskning som kartlegger hvorvidt ledning til headset utgjør en økt risiko ved bruk av håndfri mobiltelefon under kjøring. Vi er imidlertid i tvil om hvorvidt ledningen i seg selv kan utgjøre et distraksjonsmoment under kjøring, og vi har derfor valgt å foreslå et påbud om at kommunikasjonen skal være trådløs dersom mobiltelefonen ikke er fastmontert. Vegdirektoratet ber om tilbakemelding på om påbudet om at telefonen skal være trådløs, antas å være av betydning for trafikksikkerheten eller ikke, eventuelt om det vil være i tråd med alminnelig rettsoppfatning å tillate ledning.

Endringen foreslås tatt inn i forskriftens § 1 med følgende ordlyd:

"Fører av motorvogn må ikke bruke mobiltelefon under kjøringen. Forbudet gjelder likevel ikke dersom

- a) *mobiltelefonen under bruken er plassert i eller på en holder som er forsvarlig fastmontert i motorvognen. Holder skal være montert i umiddelbar nærhet av rattet og*

så nært førers ordinære synsfelt under kjøring som praktisk mulig, med mindre holderen er en integrert del av kjøretøyets originalinnredning.

b) Det benyttes trådløs håndfri mobiltelefon.”

Økonomiske og administrative konsekvenser

Vegdirektoratet kan ikke se at endringene vil medføre samfunnsøkonomiske eller administrative konsekvenser av betydning i forhold til gjeldende regelverk.

Høringsfrist

Vi ber om tilbakemelding på forskriftsutkastet innen **28.06.2011**. Uttalelser som kommer etter dette tidspunkt kan ikke regne med å bli tatt i betraktning.

Uttalelser kan sendes per brev til Vegdirektoratet eller på e-post til: firmapost@vegvesen.no

Høringsbrevet er til orientering også tilgjengelig på Vegdirektoratets internettsider: www.vegvesen.no/Fag/Publikasjoner/Høringer.

Med hilsen

Kjell Bjørvig
trafikanter- og kjøretøydirektør

Jon Molnes

Kopi: Samferdselsdepartementet
Postboks 8010 Dep

HØRINGSINSTANSER:

Arbeidsdepartementet	Postboks 8019 Dep	0030 OSLO		
Barne- likestillings- og inkluderingsdepartementet	Postboks 8036 Dep	0030 OSLO		
Finansdepartementet	Postboks 8008 Dep	0030 OSLO		
Fornyings- administrasjons- og kirkedepartementet	Postboks 8004 Dep	0030 OSLO		
Forsvarsdepartementet	Postboks 8126 Dep	0032 OSLO		
Fiskeri- og kystdepartementet	Postboks 8118 Dep	0032 OSLO		
Helse- og omsorgsdepartementet	Postboks 8011 Dep	0030 OSLO		
Justis- og politidepartementet	Postboks 8005 Dep	0030 OSLO		
Justis- og politidepartementet	Polaravdelingen	Postboks 8005 Dep	0030 OSLO	
Kommunal- og regionaldepartementet	Postboks 8112 Dep	0032 OSLO		
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030 OSLO		
Miljøverndepartementet	Postboks 8013 Dep	0030 OSLO		
Nærings- og handelsdepartementet	Postboks 8014 Dep	0030 OSLO		
Samferdselsdepartementet	Postboks 8010 Dep	0030 OSLO		
Kunnskapsdepartementet	Postboks 8119 Dep	0032 OSLO		
Utenriksdepartementet	Postboks 8114 Dep	0032 OSLO		
Direktoratet for Arbeidstilsynet	Postboks 4720 Sluppen	7468 TRONDHEIM		
Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap	Postboks 2014	3103 TØNSBERG		
Klima- og forurensningsdirektoratet	Postboks 8100 Dep	0032 OSLO		
Politidirektoratet	Postboks 8051 Dep	0031 OSLO		
Toll- og avgiftsdirektoratet	Postboks 8122 Dep	0032 OSLO		
Færdselsstyrelsen	Trafikministeriet	Postboks 9039	1304 KØBENHAVN K	DANMARK
Kommunikasjonsministeriet	Trafikpolitiska avdelingen	Postboks 31	00023 STATSRÅDET	FINLAND
Vejdirektoratet Danmark	Niels Juels Gade 13	Postboks 9018	DK-1022 KØBENHAVN	DANMARK
Vägverket Sverige	Fordonsavdelningen	S-781 87 BORLÄNGE	SVERIGE	
Fylkesmannen i Oslo og Akershus	Postboks 8111 Dep	0032 OSLO		
Fylkesmannen i Østfold	Postboks 325	1502 MOSS		
Fylkesmannen i Hedmark	Postboks 4034	2306 HAMAR		
Fylkesmannen i Oppland	Serviceboks 513	2626 LILLEHAMMER		
Fylkesmannen i Buskerud	Postboks 1604	3007 DRAMMEN		
Fylkesmannen i Vestfold	Postboks 2076	3103 TØNSBERG		
Fylkesmannen i Telemark	Statens Hus	3708 SKIEN		
Fylkesmannen i Aust-Agder	Serviceboks 513	4809 ARENDAL		
Fylkesmannen i Vest-Agder	Serviceboks 513	4605 KRISTIANSAND S		
Fylkesmannen i Rogaland	Postboks 59	4001 STAVANGER		
Fylkesmannen i Hordaland	Statens Hus	Postboks 7310	5020 BERGEN	
Fylkesmannen i Hordaland	v/fylkeslegen	Statens Hus	Postboks 7310	5020 BERGEN
Fylkesmannen i Sogn og Fjordane	Njøsavegen 2	6863 LEIKANGER		
Fylkesmannen i Møre og Romsdal	Fylkeshuset	6404 MOLDE		
Fylkesmannen i Sør-Trøndelag	Statens Hus	7468 TRONDHEIM		

Fylkesmannen i Nord-Trøndelag	7734 STEINKJER		
Fylkesmannen i Nordland	8002 BODØ		
Fylkesmannen i Troms	Postboks 6105	9291 TROMSØ	
Fylkesmannen i Finnmark	Statens Hus	9815 VADSØ	
Fylkesmannen i Finnmark	Miljøvernavdelingen	Statens Hus	9815 VADSØ
Akershus fylkeskommune	Postboks 1200 Sentrum	0107 OSLO	
Autobransjens Leverandørforening	Att. Arild Hansen	Hovfaret 17B Skøyen	0275 OSLO
Autodata AS	Postboks 345	1702 SARPSBORG	
Autoriserte Bruktbilforhandleres Landsforbund	v/advokat Eigil Wekre	Nedre Slottsgate 21	0157 OSLO
Autoriserte Trafikkskolers Landsforbund	v/Leif N Olsen	Postboks 144 Manglerud	0612 OSLO
Bilimportørenes Landsforening	Postboks 71 Økern	0508 OSLO	
Bransjeutvalget for bilbergere (BUB)	c/o Kjartan Iversen	Bergingsskolen NSE/CSSBN	2058 SESSVOLLMOEN
Buskerud fylkeskommune	Fylkeshuset	3020 DRAMMEN	
Colorline AS	Postboks 1422 Vika	0115 OSLO	
Direktoratet for naturforvaltning	Tungasletta 2	7485 TRONDHEIM	
Fagforbundet	Postboks 7003 St Olavs plass	0130 OSLO	
Falck Redning AS	Postboks 4900 Nydalen	0423 OSLO	
Finnmark fylkeskommune	Henry Karlsens plass 1	9800 VADSØ	
Grønn Hverdag Miljøheimevernet	Grensen 9B	0159 OSLO	
Hedmark fylkeskommune	Fylkeshuset	2300 HAMAR	
HSH	Arbeidsgiveravdelingen	Postboks 2900 Solli	0230 OSLO
Jernbaneverket	Postboks 4350	2308 HAMAR	
Kommunenes Sentralforbund	Postboks 1378 Vika	0114 OSLO	
Konkurransetilsynet	Postboks 439 Sentrum	5805 BERGEN	
Lastebileernes Forening	Enebakkeveien 133	0680 OSLO	
LTL Logistikk- og Transportindustriens Landsforening	Postboks 5489 Majorstuen	0305 OSLO	
Mesta AS	Postboks 5133	1503 MOSS	
Natur og Ungdom	Postboks 4783 Sofienberg	0506 OSLO	
NKI-forlaget	Hans Burums vei 30	1357 BEKKESTUA	
Nord Norsk Trafikksenter	Postboks 334	9300 FINNSNES	
Nordland fylkeskommune	8048 BODØ		
Nord-Trøndelag fylkeskommune	Seilmakergata 2	7725 STEINKJER	
Norges Automobil-forbund	Postboks 6682 Etterstad	0609 OSLO	
Norges Bilbransjeforbund	Postboks 2804 Solli	0204 OSLO	
Norges Bilspportforbund	Postboks 60 Bryn	0611 OSLO	
Norges Forsikringsforbund	Postboks 2473 Solli	0253 OSLO	
Norges Lastebileier-Forbund	Postboks 7134 St Olavs Plass	0130 OSLO	
Norges Lensmanns- og politilederlag	Postboks 9096 Grønland	0133 OSLO	
Norges Naturvernforbund	Grensen 9B	0159 OSLO	
Norsk Industri	Postboks 7072 Majorstuen	0306 OSLO	
Norsk Tjenestemannslag	Møllergata 10	0179 OSLO	
Norsk Transportarbeiderforbund	Hammersborg Torg 3	0179 OSLO	

NSB Hovedadministrasjonen	Prinsens gate 7-9	0048 OSLO	
Oppland fylkeskommune	Kirkegaten 76	2626 LILLEHAMMER	
Opplysningsrådet for Veitrafikken	Jernbanetorget 4A	0154 OSLO	
Politiets fellesforbund	Møllergata 39	0179 OSLO	
Sametinget	9730 KARASJOK		
Schenker AS	Postboks 292 Alnabru	0614 OSLO	
Statens Jernbanetilsyn	Wergelandsveien 3	0167 OSLO	
Statens vegvesen	Publikumstjenester	7737 STEINKJER	
Statens vegvesen	Region midt	Fylkeshuset	6404 MOLDE
Statens vegvesen	Region nord	Dreyfushammarn 31	8002 BODØ
Statens vegvesen	Region sør	Serviceboks 723	4808 ARENDAL
Statens vegvesen	Region vest	Askedalen 4	6863 LEIKANGER
Statens vegvesen	Region øst	Postboks 1010 Skurva	2605 LILLEHAMMER
Statens vegvesen	Veg- og trafikkfaglig senter	Abels gate 5	7030 TRONDHEIM
Sør-Trøndelag fylkeskommune	Erling Skakkes gate 14	7004 TRONDHEIM	
Telemark fylkeskommune	Fylkeshuset	3706 SKIEN	
Transportbedriftenes Landsforening	Postboks 5477 Majorstua	0305 OSLO	
Transportøkonomisk institutt	Gaustadalléen 21	0349 OSLO	
Troms fylkeskommune	Postboks 6600	9296 TROMSØ	
Trygg Trafikk	Postboks 2610 St Hanshaugen	0131 OSLO	
Vestfold fylkeskommune	Svend Foyns gate 9	3126 TØNSBERG	
Yrkestrafikkforbundet	Postboks 9175 Grønland	0134 OSLO	
Østfold fylkeskommune	Postboks 220	1702 SARPSBORG	